

DE BEER

Vogeleiland vol verrassingen

Ge moet op een mooie voorjaarsdag eens een treinkaartje nemen naar Hoek van Holland en daar aangekomen naar de Berghaven lopen. Ge vindt daar aan een van de steigertjes een kittig motorbootje, dat u voor een kwartje meeneemt op de dansende golven van de monding van de Nieuwe Waterweg. Op dat wijde water krijgt u gelegenheid, afscheid te nemen van de drukte der bewoonde wereld; het rumoer van havens en fabrieken, van de Harwich boten en de „Duke of York“, die omzwermd wordt door een sneeuwbul van meeuwen. Mooi nietwaar, die blanke vogels tegen het blauw van de hemel. Dat zijn nu voor vandaag uw metge-

zellen, want u gaat met hen mee naar het vogelparadijs „De Beer“, de Westpunt van het eiland Rozenburg. Het is geen verrassende ontdekkingsreis, die u gaat ondernemen. Mischien was u er al eens eerder en in ieder geval gingen tallozen u voor. Maar als u er in lange tijd niet bent geweest, zal het toch zijn of u een geheel nieuwe tocht gaat maken en dan zult u er over willen vertellen of schrijven, want ieder, die de Beer bezoekt, wil dat.

De veerman zet u af bij de aanlegsteiger en als u 't lange plankier ten einde gelopen bent, staat u aan de rand van 't mooiste vogelreservaat van Nederland, dat zelfs een unicum is in Europa, zoals de vogelkenner Rinke Tolman onlangs verklaarde. Het is een natuurmonument van 1200 ha oppervlakte, dat tijdens de oorlog werd bezet door 2500 Duitse soldaten. Soldaten, die werkten als bezetenen om dit belangrijke punt te versterken; die tientallen bunkers en onderaardse schuilplaatsen bouwden, ontzierende uitkijktorens en telefoonpalen oprichtten, putten groeven en zwaar geschut plaatsten, maar die bovendien kans zagen, (is het wonder?) om duizenden vogels van hun kolonies te verjagen!

De Beer lijkt nog zijn wonden, maar het herstel is zeer vlot verlopen en de pels ziet er weer glanzend en ge-

zond uit. Zie eens hoe het prachtige huis van de opzichter omringd is door de beroemde vlierstruiken, de trots van de Beer. Nee, toon liever de toegangskaart, die u voor drie kwartjes hebt ontvangen van de administratie der stichting, J. M. Kemperstraat 3 te Utrecht. Die kaart geeft u recht op een rondleiding, want van 15 April tot 15 Juli wordt er alleen toegang verleend onder geleide van één der bewakers. In die periode broeden n.l. de vogels en voorzichtigheid is dus geboden.

Vroeger begon de tocht (het is een wandeling van 3/4 uur) bij het beroemde vlierenlaantje, maar de Duitsers oordeelden het nodig deze zeldzame bossage, evenals het dennenbos, om te kappen. In ruil daarvoor leg-

Foto in de kop: Zilvermeeuw bij nest op de strandvlakte

Hiernaast: Jonge, bijna vliegplugge kokmeeuw

Vliegbeeld van een zilvermeeuw

Met een schorre kreet vliegt een fonkelende fazanthaan voor uw voeten op; de lucht is vervuld van 't gekwinkeler van tientallen zangvogeltjes; fitisjes, mezen, lijsters, winterkoninkjes, rietzangers, vinken en wat niet al. En om de haverklap rent een duinkonijn met opgestoken staart door het terrein. Fazanten, patrijzen, houtsnippen, eenden en konijnen zijn er i novervloed.

Het landschap op dit zonderlinge schiereiland is zeer gevarieerd. Als ge de vallei hebt verlaten, staat ge ensklaps voor een ondiepe plas, een aanwinst uit de oorlog, die Kieviten-plas wordt genoemd. Als ge de kijker gebruikt, ziet ge Kieviten, scholeksters, eenden en waterhoentjes, die zich hier best vermaken.

Het hele vogeleiland ritselt en tintelt van leven en vertier. De tocht gaat verder door weiden en stuifduinen, kreupelhout, ruige viakten, bebossing en strand. Ge ontdekt de prachtig getekende bergeenden, wit met zwart, die dit jaar veel talrijker zijn dan vorige jaren. Ze zullen straks weer bij honderden broeden in verlaten konijnenhollen. Kieviten duikelen, grutto's roepen, eksters klappen er lustig op los. Nergens wordt het herstel feestelijker gevierd dan op De Beer. Het eiland is weer gereed om gasten te ontvangen. In de afgelopen jaren is er veel werk verzet. Ge kijkt eens rond naar de vele merkwaardig gevormde heuvels in het landschap. En dan geeft de goedmoedige gids u een knipoojie „Bunkers”, zegt hij tevreden. Inderdaad, bunkers, onder een laag zand bedolven en daarna bezet met plaggen, helm en struikgewas. Hier en daar ontsieren nog betonnen bouwsels de harmonie van het landschap en langs het strand vindt ge nog roestige handgranaten en ander wapentuig. Maar het ingespannen werk heeft resultaat gehad.

Dat merkt ge, als de gids u via het prachtige duinlandschap naar het strand voert. Honderden paren zil-

den ze dwars door het terrein een straatweg aan. Wat een zeldzaam stukje Nederland is die punt van Rozenburg! Daar daalt de stevige bewaker met u af in een prachtige vallei, waar duindoorns, vlierstruiken, liguster, kamperfoelie, tientallen bloemen en plantensoorten groeien en bloeien.

„Luister”, zegt de gids, „de nachtegaal.” Een zeldzaam schoon geluid, die smeltende tonen in de wijde stilte. Maar de koning der zangers, die nestelt in de brandnetels, voert hier geen alleenheerschappij. Ge laat u vertellen dat er op De Beer in de loop der jaren bijna 200 verschillende vogelsoorten zijn waargenomen. En tientallen soorten vinden hier een plaats om te broeien. Dat merkt ge, als de tocht verder gaat.

Visdiefje bij nest tussen het melkkruid

vermeeuwen zijn daar aan de woningbouw. Het zijn overigens ongewenste gasten, die men tracht te verdrijven door het rapen van eieren, want zij hebben het voorzien op legfels en jongen van andere vogels.

En daar staat ge dan eindelijk op de uitgestrekte stranden, waar de zee u tegenbuirdt. De kokmeeuwenkolonie heeft zich al geïnstalleerd. Duizenden nesten liggen open en bloot in een oppervlakte met wat ruigt. Daar gaan de vogels al op de vleugels. Hebt ge dat ooit beleefd, dat duizenden glanzende vogels met luid misbaar boven uw hoofd vliegen? Dat is iets, wat ge nooit meer vergeet! Het is buitengewoon aardig, om juist op een vroege voorjaarsdag met die bewaker rond te snuffelen in het terrein. Hij is dan ten minste zo enthousiast als ge zelf zijt, want kijk, de kolonie grote sterns (men verwacht 16—18 duizend exemplaren) is zich aan 't nestelen. Ziet ge dat reusachtige witte laken op het strand? Nog een paar stappen doet ge, en dan gaat het laken in honderden flarden de lucht in. Er klinkt een hoog, fluitend geluid, alsof een orkaan losbarst. Dat is de samenbundeling van het geluid uit meer dan tienduizend vogelkelen. Indrukwekkend, onvergetelijk.

Pas op! In dit schelpenveldje hebben de gracieuze bontbekplevierpjes een kuiltje gemaakt en daarin liggen, bijna onzichtbaar, twee eitjes. En daar, aan de zee kant, trippelt een legertje sierlijke, deftige vogels, scherp afgetekend tegen de blauwe hemel. Let eens op die prachtige zwart-wit verdeling van het verenpak. Het zijn kluten. Verleden jaar kon men er hier zeshonderd tellen. Door de grote werkzaamheden voor de afdamming van de Brielsche Maas etc. hebben deze vogels de oorspronkelijke broedplaats, de z.g. klutenbank, voor een deel moeten verlaten. Vele kluten hebben echter in het afgelopen broedseizoen reeds een meer Westelijk gedeelte van de bank opgezocht.

Verder gaat de tocht en steeds nieuwe vogelsoorten komt u tegen. Sterns en meeuwensoorten, weidevogels, waadvogels, zangvogels..... Vogelparadijs zonder weerga..... Steeds meer bezoekers trekt dit prachtige stukje Nederland tot zich. En alleen reeds de wijze waarop men de oorlogsgevolgen heeft bestreden, wekt bewondering en waardering!

Die kunt ge ook voelen voor het ruim 70 ha omvattende bebossingsplan, waarvan de uitvoering door het Staatsbosbeheer in het najaar van 1948 is begonnen. Op den duur zal het natuurmonument aan de polderzijde door een bosgordel worden afgesloten. Er werd reeds 20 ha beplant.

Als ge eindelijk weer op de planken van de steiger staat, vol van onvergetelijke indrukken, klinkt in uw oren nog het meerstemmig vogellied en het ruisen van de zee.....

Leo L. Leeuwis

Kluten bij het nest

